

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων του έτους 1985

Κύριε Γενικέ Γραμματέα,

Ούσιώδες επίτευγμα του 1985 αποτελεί τόσο η πληρέστερη στελέχωση με έρευνητές όσο και η συμπλήρωση των ερευνητικών προγραμμάτων του Κ.Ε.Α.

Συγκεκριμένα, επιτεύχθηκε στις αρχές του έτους η προκήρυξη της θέσης του διευθυντή και τεσσάρων θέσεων συντακτών του Κέντρου. Η Έφορευτική Έπιτροπή του Κέντρου στη συνεδρία της της 12.3.85 εξέλεξε παμψηφεί: τον Κ. Μπουραζέλη στη θέση του διευθυντή και τους (κατ' αλφαβητική σειρά) Άλίκη Μουστάκα, Χρήστο Μπουλώτη, Άγλατα Όρφανίδη-Γεωργιάδη και Μαρία Πιπιλή στις θέσεις των συντακτών. Ο διευθυντής του Κέντρου ανέλαβε υπηρεσία στις 19.6., οι Χ. Μπουλώτης και Ά. Όρφανίδη-Γεωργιάδη στις 22.7. και οι Α. Μουστάκα και Μ. Πιπιλή στις 21.8.

Μετά την προμήθεια στοιχειωδών μέσων ύποδομής (γραφεΐα κ.δ.) πρωταρχικό μέλημα του Κέντρου υπήρξε η συζήτηση και αποκρυστάλλωση των ερευνητικών προγραμμάτων. Από τα ήδη υπάρχοντα προγράμματα του Κέντρου:

α) Το πρόγραμμα για την έρευνα της Ρωμαϊκής Ιστορίας και Ρωμαιοκρατίας στην Έλληνική Άνατολή, με κέντρο βάρους την εξέταση της εισαγωγής ρωμαϊκών θεσμών στην Άνατολή και της παραπέρα εξέλιξης των ελληνικών θεσμών κατά τη Ρωμαιοκρατία, παραμένει ως έχει, θά χρειασθεί όμως ένισχυση με ένα τουλάχιστον ακόμη έρευνητή, ιδίως μετά την έκλογή του Κ. Μπουραζέλη στη θέση του Διευθυντή.

β) Το πρόγραμμα για την έρευνα της κρητομυκηναϊκής θρησκείας και των επιβιώσεών της στη θρησκεία των ιστορικών χρόνων, στο οποίο εργαζόταν μέχρι τώρα μόνο η Δ. Δαυηλίδου, ένισχύεται με τον Χ. Μπουλώτη και αποκτά ως νέο στόχο κοινής εργασίας τη σταδιακή κατάρτιση ενός «Λεξικού της Κρητομυκηναϊκής ιερής εικονογραφίας». Το λεξικό αυτό θά περιλαμβάνει αλφαβητικά, σε αντίστοιχα λήμματα, επί μέρους στοιχειά των παραστάσεων της Κρητομυκηναϊκής τέχνης με ιερό χαρακτήρα (π.χ. τους διπλούς πελέκεις) και θά έκθέτει τη γένεση, την εξέλιξη και τις ένδεχόμενες επιβιώσεις τους στην ιστορική περίοδο. Παράλληλα θά παρατίθενται σχέδια (ή φωτογραφίες) είτε μέρους είτε του συνόλου των σχετικών παραστάσεων· το δεύτερο θά είναι δυνατό όταν πρόκειται για ένα περιορισμένο εικονογραφικό κύκλο, π.χ. ξεριζώμα ιεροῦ δένδρου. Η δημοσίευση του Λεξικού

αυτοῦ θὰ ἀποβεῖ τὸ ἀσφαλέςτερον θεμέλιο γιὰ μελλοντικὰς συνθετικὰς προσπάθειες στὸ χῶρο τῆς Κρητομυκηναϊκῆς θρησκείας.

γ) Ἐνα νέα πρόγραμμα, ἐπίσης ἀπὸ τὸ χῶρο τῆς προϊστορίας, ἀφιερώνεται στὴ νεολιθικὴ ἐποχὴ: Πρῶτο του τμήμα θὰ ἀποτελέσει ἡ συστηματικὴ μελέτη τῆς νεολιθικῆς εἰδωλοπλαστικῆς (ἀνθρωπόμορφης καὶ μὴ) στὴν Ἑλλάδα. Προβλέπεται ἡ συλλογὴ καὶ ἀποδελτίωση ἀκριβῶν στοιχείων γιὰ τὸ ὑπάρχον ὑλικό, ὥστε νὰ δημιουργηθεῖ μία λεπτομερὴς «τράπεζα πληροφοριῶν» καὶ νὰ διευκολυνθεῖ ἡ μελέτη τῆς τυπολογίας καὶ ἡ παραπέρα συνθετικὴ ἐξέταση τῶν εἰδωλίων, τόσο ὡς καλλιτεχνικῶν μορφῶν ὅσο καὶ ὡς ἐνδεικτικῶν στοιχείων γιὰ τὴν ὅλη ὀργάνωση καὶ τὰ πνευματικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς νεολιθικῆς κοινωνίας. Τὸ πρόγραμμα ἀνέλαβε ἡ Ἀγ. Ὁρφανίδη-Γεωργιάδου.

δ) Ἀπὸ τὸ χῶρο τῆς κλασσικῆς ἀρχαιολογίας προκρίθηκε ὡς ἐρευνητικὸ πρόγραμμα ἡ μελέτη τῶν «Ἑλληνικῶν τοπικῶν ἱερῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων». Ἐκτὸς ἀπὸ μερικὰς γεωγραφικὰ περιορισμένους καὶ συνήθως πεπαλαιωμένους προσπάθειες, οἱ μαρτυρίαι — φιλολογικὲς καὶ ἀνασκαφικὲς — γιὰ τὴ μελέτη τῶν μικρῶν ἐκτὸς πόλεων, καὶ ὄχι πανελληνίων, ἱερῶν δὲν ἔχουν ὡς τώρα συστηματικὰ συγκεντρωθεῖ καὶ μελετηθεῖ. Ἡ ἐργασία αὐτὴ, ποὺ ἀναλαμβάνουν σὲ συνεργασία οἱ Α. Μουστάκα καὶ Μ. Πιπιλῆ προβλέπεται νὰ ἀρχίσει μὲ τὴν ἀποδελτίωση τῶν στοιχείων γιὰ τὴν Πελοπόννησο, κατὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα καὶ μὲ βᾶση κυρίως τὸ κείμενο τοῦ Ἡυσανία καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἀνασκαφικὰ δεδομένα. Ἡ ἐρευνα πιστεύεται ὅτι θὰ καταλήξει παραπέρα σὲ ἐπὶ μέρους μελέτες γιὰ διάφορα μικρὰ ἱερά (ταύτιση θέσεων, εἶδος λατρείων κ.λπ.), ποὺ δὲν ἔχουν ἀπασχολήσει ὡς τώρα ἐπαρκῶς τὴν ἐρευνα, ἀλλὰ καὶ, ἐνδεχομένως, σὲ εὐρύτερες θεωρήσεις ὡς πρὸς τὴ διάταξιν τοῦ χώρου ἐξω ἀπὸ τὶς ἀρχαῖες ἑλληνικὰς πόλεις. Ἐτσι τὸ πρόγραμμα αὐτὸ θὰ ὑποβοηθήσει τελικὰ τὴν ἀπάντησιν σὲ πολλὰ ἐρωτήματα σχετικὰ μὲ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ τέχνη, θρησκεία καὶ ἱστορία.

Πηλοῦσα ἦταν καὶ ἡ ἐπὶ μέρους δραστηριότητα τῶν στελεχῶν τοῦ Κέντρου:

Ο διευθυντῆς τοῦ Κέντρου ἐπισκέφθηκε μὲ μηνιαία ἐπιστημονικὴ ἀδειὰ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία καὶ ὑποτροφία τοῦ DAAD ἀπὸ 7.1. ἕως 8.2.85 τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βόννης, ὅπου συμπλήρωσε στίς ἐκεῖ πλούσιες βιβλιοθήκας τμήμα τῶν ἐρευνῶν τοῦ γιὰ τὴν Constitutio Antoniniana καὶ τὴν περίοδον τῶν Σεβηρῶν. Στίς 8.5. ἔδωσε στὸν Ἱστορικὸν Τομέα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Θεσσαλονικῆς, μετὰ σχετικὴ πρόσκλησιν, διάλεξιν μὲ θέμα: «Ἡ πολιτικὴ ἰδεολογία τῶν Σεβηρῶν ὡς ἐρμηνευτικὸν πλαίσιον τῆς Constitutio Antoniniana». Μεταξὺ 25.8. καὶ 1.9. παρακολούθησε ἐπὶ Στουτγάρδῃ τὶς ἐργασίας τοῦ 16ου Παγκοσμίου Ἱστορικοῦ Συνεδρίου καὶ συμ-

μετέσχε στις συζητήσεις του τμήματος για την 'Αρχαία 'Ιστοριογραφία. Μεταξύ 27. και 29.9. πήρε μέρος στο Β' Πανελλήνιο Συμπόσιο Λατινικῶν Σπουδῶν που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο Κρήτης στο Ρέθυμνο και παρουσίασε ανακοίνωση με θέμα: «Floret imperium. 'Η ἐποχή του Σεπτίμιου Σεβήρου και τὸ ἔργο του Q. Curtius Rufus», τὴν ὁποία καὶ παρέδωσε γιὰ δημοσίευση στὰ πρακτικὰ του Συμποσίου.

'Η συντάκτρια Δ. Δανιηλίδου συνέχισε τὴν ἐργασία της γιὰ τὴ σταδιακὴ δημιουργία στο Κέντρο ἑνὸς Βιβλιογραφικοῦ 'Αρχείου τῆς Προϊστορικῆς 'Ελλάδας καὶ παρέδωσε πρὸς δημοσίευση στὸν «Τόμο πρὸς τιμὴν τοῦ καθηγητῆ Γ. Μυλωνᾶ» τὴ μελέτη της «Sitopotinija τῶν Μυκητῶν καὶ μυκηναϊκὴ Πότνια».

'Η συντάκτρια Α. Μουστάκα δημοσίευσε στὸ *Archaeologischer Anzeiger* 1985, τεύχος 3, τὴ μελέτη της: «Spätarchaische Weihgaben aus Etrurien in Olympia».

'Ο συντάκτης Χ. Μπουλώτης συμμετέσχε μεταξὺ 30.8. καὶ 1.9. στις ἐργασίες τοῦ Α' Διεθνoῦς Συμποσίου «Ναυπηγικὴ στὴν 'Αρχαιότητα» στὸν Πειραιᾶ καὶ παρουσίασε ανακοίνωση με θέμα: «La déesse minoenne au gouvernail-rame: Contribution à l'iconographie maritime égéenne». 'Επίσης παρέδωσε πρὸς δημοσίευση στὸ LIMC τὸ λῆμμα «Diktyнна».

'Η συντάκτρια Μ. Πιπιλιῆ ἐπιμελήθηκε τὴν ἔκδοση ἀπὸ τὴν 'Ακαδημία ἑνὸς τεύχους τοῦ *Corpus Vasorum* τῆς κ. Καλλιπολίτου-Feytmans ('Αττικὲς μελανόμορφες κύλικες τοῦ 6ου π.Χ. αἰ. τοῦ 'Εθνικοῦ 'Αρχαιολογικοῦ Μουσείου). 'Η ἐκτύπωση τοῦ ἔργου ἄρχισε τὸ Νοέμβριο 1985. 'Επίσης συμπλήρωσε τὴν ἐπεξεργασία καὶ παρέδωσε πρὸς δημοσίευση στὴν 'Οξφόρδη τὴ διατριβὴ της «Laconian Iconography of the 6th Cent. B.C.» καὶ στὸ LIMC τὸ λῆμμα «'Ερκυνα».

"Ὅμως ἡ πλήρης ἔλλειψη διοικητικοῦ προσωπικοῦ (δακτυλογράφος-γραμματέας) καὶ ὁ ὑποτυπώδης ὑλικοτεχνικὸς ἐξοπλισμὸς τοῦ Κέντρου, ἰδιαίτερα ἡ πενιχρότατη βιβλιοθήκη του, ἐξακολουθοῦν νὰ συνιστοῦν σοβαροὺς ἀνασταλτικoὺς παράγοντες, ἀπὸ τὴν ἄρση τῶν ὁποίων θὰ ἐξαρτηθεῖ κατὰ μεγάλο βαθμὸ στὸ μέλλον ἡ οὐσιαστικὴ ἐφαρμογὴ τῶσων ἐρευνητικῶν προγραμμάτων καὶ ἡ ὅλη ἀπόδοση τοῦ Κέντρου.

Μὲ σεβασμὸ
'Ο Διευθυντῆς
Κ. Μπουραζέλης